

Tisdagen den 28 april

Kl. 14.30–15.19
18.30–18.30

§ 1 Återrapportering från informellt möte med EU:s stats- och regeringschefer

*Återrapportering från
informellt möte med
EU:s stats- och regeringschefer*

Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! I torsdags träffades vi åter i kretsen av EU:s stats- och regeringschefer över en videolänk för att diskutera hanteringen av coronakrisen.

Coronaepidemin har ju slagit till mot hela Europa. Några länder är värre utsatta än andra, men å andra sidan har vi inte sett slutet ännu. Våra ekonomier drabbas hårt, och prognoserna pekar mot nedgångar av historiska mått. Under krisen har samarbetet och solidariteten i EU prövats. Det har varit brist på skyddsmateriel och medicinsk utrustning på många håll, vilket har gjort det svårare att omfördela och bistå varandra.

Fru talman! Ett välfungerande EU är avgörande för svensk ekonomi, för våra jobb och för vår välfärd. Med ett sammanhållet och handlingskraftigt EU kan vi bekämpa klimatförändringarna mer effektivt och vara en stark röst för demokrati och jämlikhet internationellt. Därför har regeringen arbetat för att den inre marknaden ska fungera också under krisen. Vi har drivit på för att vi gemensamt inom EU ska förbereda oss för att, när situationen så medger, kunna återgå till normalt fungerande ekonomier.

EU har redan vidtagit åtgärder för att stötta medlemsländerna ekonomiskt och för att få de ekonomiska hjulen att snurra igen. Finansministrarna kunde till exempel den 9 april enas om ett historiskt krispaket med insatser riktade till företag, löntagare och också länder. Motsvarande nästan 6 000 miljarder kronor sätts in, inte minst för att stötta de länder som drabbats värst. Det här är åtgärder som saknar motstycke.

Finansministrarna kom också överens om att arbeta vidare med en återhämtningsfond men ville här få ytterligare vägledning från stats- och regeringscheferna. Det var därför i huvudsak den frågan som avhandlades på vårt möte i torsdags.

Mötet föregicks av en livlig, i många delar offentlig, diskussion om just återhämtningsfonden. Vissa menar att grunden ska utgöras av en gemensam skuldsättning, där medlemsstaterna fullt ut garanterar varandras skulder. De vill dessutom att fonden ska ge bidrag i stället för lån. Andra delar vår uppfattning och motsätter sig starkt en sådan gemensam skuldsättning och vill att fonden baseras på lån och inte bidrag.

Vid mötet antogs inte några gemensamma slutsatser, utan medlemsstaterna upprepade i stor utsträckning redan kända ståndpunkter. För att komma vidare enades vi i stället om att kommissionen nu först och främst ska kartlägga vilka behov som faktiskt finns, både geografiskt och sektorsvis, och därefter inom kort komma med ett konkret förslag.

Jag framförde tillsammans med våra likasinnade länder, alltså Danmark, Österrike och Nederländerna, de krav som vi ställer på den här fonden. Den ska vara begränsad i både tid och omfång, det ska vara lån och inte bidrag och den ska leva upp till högt ställda krav på effektivitet och återbetalning från låntagare.

Jag och många andra betonade också vikten av att bygga vidare och respektera den inre marknaden. Det är den som är nyckeln för att våra ekonomier ska fungera. Inga räddningspaket eller fonder i världen kan ersätta att varor och tjänster kan flöda fritt i EU.

Fru talman! Kommissionen kommer nu, som sagt, att ta fram ett förslag som enligt uppgift ska presenteras den 6 maj. Samma dag ska också ett reviderat förslag till långtidsbudget presenteras. Vi kom också överens om att finansministrarnas krispaket, som jag nämnde tidigare, ska genomföras till den 1 juni. Slutligen gav vi stöd till den strategi för att lyfta de nationella restriktionerna och den vägkarta för återhämtning som tidigare har presenterats. Vid mötet informerade också det kroatiska ordförandeskapet om att det informella toppmötet med länderna på västra Balkan kommer att äga rum som planerat den 6 maj. Även det mötet blir via videolänk.

Fru talman! Det är viktigt att EU står enat i att hantera krisen och naturligtvis att hjälpa de värst drabbade länderna. Sverige ska fortsätta att göra sitt för att bidra till sammanhållningen inom EU. För att komma ur krisen och för att EU-samarbetet på sikt ska stärkas kommer regeringen att driva på för att den inre marknaden ska fungera så bra som möjligt och vidareutvecklas, att EU:s krishanteringssystem utvecklas så att vi kan klara kommande kriser på ett bättre sätt och att EU:s röst i världen stärks. Vi står starkare tillsammans. Ett EU som fungerar är, som sagt var, helt avgörande för den svenska ekonomin, för jobben, för välfärden men också för säkerheten och klimatet.

Med detta avslutar jag återrapporten från torsdagens möte.

Anf. 2 JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporten!

Vi är ju fortfarande mitt uppe i pandemin och kan bara skönja vad krisen kommer att få för effekter. I första hand handlar det fortfarande om att stoppa spridningen såklart.

Tyvärr har vi sett i den här krisen att många länder inte har reagerat så sunt som vi tycker att de borde göra. Tio länder inom EU har fortfarande handelshinder, och det är helt oacceptabelt. Vi har också sett en oroande utveckling i flera länder. Jag tänker på Ungern och Polen, som inte respekterar våra grundläggande värderingar.

Det var inte för inte som jag, ordföranden i EU-nämnden, Åsa Westlund, och även förste vice ordföranden, Annika Carlsson, på det öppna sammanträdet förra veckan använde ord som provocerande och direkt stötande. Jag förstår att det här mötet i Europeiska rådet till stor del handlade om ekonomiska frågor. Men vi får inte glömma att reagera och agera mot

handelshinder och mot de länder som tar tillfället i akt att inte respektera rättsstatens principer.

Med detta sagt låter det ändå som att det här mötet förflöt ganska lugnt. Men låt oss vara ärliga med att de nästkommande mötena kanske inte kommer att vara lika lugna. Mycket av det som rapporterades var kring återhämtningsfonden. Rätt hanterad hoppas jag verkligen att den kommer att ge effekt, men man kan ju vara orolig över att det inte blir så.

EU är viktigt för svensk ekonomi. Vi är beroende av EU och att det fungerar, och det är bra att vi har en gemensam plan. Men vi måste också påminna om att Sverige har sparat i ladorna för att klara sådana här kriser, och det har inte alla andra gjort.

Nu sa statsministern att det handlade om att ta ytterligare vägledning när han lyssnade runt på vad de andra statscheferna sa. Men jag undrar vad bedömningen är från Sverige. Kommer återhämtningsfonden att gynna också Sverige eller kommer den att vara dålig? Sedan talas det väldigt mycket om hur stor den är och hur mycket pengar det handlar om, men vad är Sveriges linje när det gäller vad den kommer att innehålla?

Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag delar först och främst uppfattningen att det vi alla jobbar med är hur man hindrar smittan så mycket som det någonsin går, men det får inte innebära de handelshinder som vi har sett och får inte innebära överträdelser av värderingar. Det är frågor där Sverige hela tiden är på. Vi är nog ett av de mest aktiva länderna för att ta bort införda handelshinder. Som nämndes är det ett tiotal som har handelshinder kvar.

Vi har lyckats bilateralt, inte minst vad gäller transporter från Tyskland och Frankrike men det är ju enstaka fall. Vi behöver göra mer för att se till att den inre marknaden fungerar. Som jag sa i återrapporten är det där tyngdpunkten ligger för vårt samarbete, inte på enstaka paket.

Likaså vad gäller värderingarna stöder Sverige kommissionen fullt ut i de undersökningar som man gör och i de positioner som EU faktiskt ska stå för på riktigt. Det sätt på vilket länder agerar ibland måste påtalas, och det måste finnas en gräns.

Det gäller också i diskussionen om den framtida långtidsbudgeten. Vi har från första början fört fram linjen att det också handlar om att stå upp för EU:s värderingar. Ska man ta emot stöd från EU får man lov att stå upp för våra värderingar.

Vad gäller återhämtningsfonden delar jag uppfattningen att det är nu det svåra börjar. Nu antogs inga slutsatser, men som jag sa i återrapporten är det många som menar att detta ska vara bidrag, inte lån. Vi menar precis tvärtom. De krav som vi har ställt är som sagt att fonden måste vara begränsad i tid och omfång och naturligtvis tillgänglig för alla. Sedan är det också bra om inga länder i EU får stora ekonomiska problem, för det skulle också drabba Sverige.

Anf. 4 JESSIKA ROSWALL (M):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

Churchill sa ju: Never waste a good crisis. Låt oss hoppas att det kommer att bli det. Statsministern nämnde långtidsbudgeten, och jag hoppas att detta kommer att leda till en modern budget och förhoppningsvis också

Prot. 2019/20:113
28 april

*Återrapportering från
informellt möte med
EU:s stats- och rege-
ringschefer*

en djupare inre marknad – jag är kanske inte alltför hoppfull, men jag hoppas det.

Vid det öppna mötet förra veckan lyfte jag upp strategin att lyfta restriktionerna med anledning av covid-19, och det gjorde också statsministern alldeles nyss. Jag tog också upp vikten av att vi har ett gemensamt uppdrag att samla data och öka antalet tester. Här är Sverige, som jag också sa då, sämst i Norden.

Nu sa statsministern att det fanns ett stöd för ”roadmappen”, men hur gick diskussionen? Och vad sa Sverige kring att vi också skulle ta vårt ansvar och öka antalet tester? Det behöver vi göra för att kunna släppa restriktionerna och ha en plan för det.

Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! När det först gäller diskussionen om MFF driver vi på för att se till att vi får en modernare budget. Nu har vi dock ett helt nytt narrativ i och med krisen, och det blir nog en förnyad diskussion om det. Vi står dock fast vid precis den ordning vi har.

När det gäller att lyfta restriktionerna kring covid-19 tar ”roadmappen” fasta på bland annat det: Det ska utgå från det epidemiologiska perspektivet, och man ska göra det koordinerat. Det innebär också att titta på vad sjukvårdens resurser faktiskt klarar av när man lyfter den här typen av restriktioner. I det ingår också testningen, och det är därför vi har detta uppdrag liggande på myndigheten: att se till att testerna ökar successivt så att vi kommer upp i en rejäl volym. Naturligtvis ska vi göra vår del.

Anf. 6 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Under den här krisen har statsministern ofta, med all rätt, påpekat att andra medlemsstater inte följer unionens regler. Jag skulle vilja ställa en kort fråga om det ur ett lite bredare perspektiv.

Artikel 123 i fördraget, den så kallade no bailout-regeln, stadgar att unionen aldrig ska överta skuld från medlemsstaterna och artikel 125 att Europeiska centralbanken inte ska köpa obligationer från desamma. Under finanskrisen 2008 bestämde man sig dock för att strunta i dessa regler och lånade gemensamt upp tusentals miljarder kronor för att hjälpa bland annat Grekland.

Artikel 126 reglerar det som kallas excessive deficit procedure, vilket ska hindra att euroländerna får för stora underskott och statsskulder. Reglerna har aldrig använts mot något land, trots att ett antal stater strider mot dem systematiskt.

Artikel 8 i Schengenkodexen stadgar att medlemsstaterna ska kontrollera vilka som passerar den yttre gränsen och artikel 9 i Eurodacförordningen att de ska ta fingeravtryck på asylsökande. Under migrationskrisen 2015 valde flera länder att strunta i detta.

Artikel 2 i procedurförordningen stadgar att medlemsstaterna måste låta asylsökande passera den yttre gränsen. När effekterna av denna uppenbart helt vansinniga regel blev omöjliga att förneka gav unionen nyligen sitt tysta medgivande till Grekland att strunta i regeln.

Artikel 28 i fördraget stadgar den fria rörligheten för varor. Nyligen har dock ett antal länder valt att strunta i den eftersom man inte vill dela med sig av sjukvårdsutrustning.

Min fråga till statsministern är därför denna: Den rådande politiska kulturen inom EU är sådan att man ser regler som valfria. Detta är alltså ingenting nytt. Kulturen har byggts upp av de partier som har och har haft makten, det vill säga Socialdemokraterna och Europeiska folkpartiet. Anser statsministern mot bakgrund av detta att hans parti och hans partigrupp kunde ha gjort mer för att motverka denna kultur tidigare?

Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Nu var detta inte uppe till diskussion. Jag har en återrapport från det senaste mötet med EU:s regerings- och statschefer.

Vad gäller gemensam skuldsättning driver vi linjen att det inte ska vara någon gemensam skuldsättning. Det är fel incitament. Det är mot fördraget, menar vi. Det fråntar de nationella parlamenten deras beslutandemakt och befogenhet, och det ska vi inte göra. Varken gemensamma obligationer eller gemensam skuldsättning är aktuellt för vår del. Jag tror också att det är det som de flesta nu ser: Det blir ingen sådan mekanism. Motståndet är för stort.

Det diskussionen nog kommer att handla om nu är huruvida det ska vara lån eller bidrag från återhämtningsfonden. Där tror jag att den stora principiella diskussionen kommer att hamna, och den kommer att vara nog så svår. Det är därför vi bygger upp ett tätt samarbete med i första hand Österrike, Nederländerna och Danmark. Vi kommer att vilja bredda den gruppen för att fler ska stödja linjen att det i första hand är lån och inte bidrag vi ska ge från fonden och att de måste kunna komma alla till del.

Men vi måste också se detta, som jag sa tidigare, inte bara som en fond som ska hjälpa andra. Om vi ser till att ha ett ekonomiskt stabilt EU kommer också Sverige väl ut ur det. Sverige skulle förlora enormt mycket på att ha ett instabilt EU där några länder kommer i rejäl kläm och får svårigheter.

Vi ska komma ihåg att ungefär 70 procent av vår export går till denna marknad. Vi är helt beroende av den. Detta är en blandning, en balans mellan hjälp och självhjälp, med de restriktioner som vi har satt upp. Det tänker vi fortsätta att driva.

Anf. 8 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Jag är helt enig om att gemensam skuldsättning strider mot fördraget. Det har dock inte stoppat unionen förut. Det var det som var poängen med mitt första inlägg.

Angående fonden har von der Leyen tydligen uttalat sig ungefär så här: Den ska bestå av en sund balans mellan bidrag och lån. Detta är någonting som vi tycker borde vara uteslutet. Om det ska bli några pengar ska det bli lån. Det ska handla om strikta villkor, och de ska betalas tillbaka vid någon tidpunkt.

Eftersom budgeten och fonden tydligen ska antas i ett sjok innebär väl det rimligtvis att statsministern borde ha vetorätt mot detta. Jag kan ha fel, men vi har ju inte fått all information. Kan statsministern här och nu garantera att han, om han får möjlighet att lägga ett veto, kommer att stoppa ett förslag som innebär att ett litet land som Sverige ska betala ut bidrag till större länder som Italien och Spanien?

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Nu har vi gett kommissionen i uppdrag att först göra en inventering och en analys av vilka behov det finns, både sektoriellt och geografiskt, och vad det skulle motivera för förslag. Vi är alltså inte ens i närheten av att få något förslag. Men som jag har sagt tidigare: Det vi driver hela tiden tillsammans med likasinnade – och den kretsen vill vi utöka – är att vi inte ska ha gemensam skuldsättning och att det som lämnas från fonden ska vara lån och inte bidrag.

Anf. 10 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Tack, statsminister Löfven, för föredragningen!

Den konflikt vi nu ser utspela sig i Europeiska rådet speglar den konflikt som funnits i eurogruppen innan den hamnade hos samtliga EU-länder. Den handlar i grunden om möjligheten att utfärda coronaobligationer eller ta upp gemensam skuldsättning. Den handlar också om möjligheten att ge direkta bidrag.

Jag och Vänsterpartiet menar att den diskussionen i första hand hör hemma bland euroländerna. Det är inte så konstigt om ett område med gemensam valuta och gemensam penningpolitik har en gemensam upplåning och att man går vidare med ekonomisk integration. Men svenska folket har ju i folkomröstning valt att avstå från gemensam valuta. Där bör en tydlig gräns ta vid.

Däremot tycker jag att EU kan göra mycket mer, och det kanske främsta instrumentet för det utöver budgeten är Europeiska investeringsbanken, som har mycket muskler och möjlighet att tidigarelägga projekt, sätta igång stora klimatinvesteringar och ge förmånliga villkor både till företag och till medlemsländer för att ta sig ur krisen. Där tycker jag att Sverige ska vara aktivt och förespråka en mycket expansiv politik.

Möjligheterna att utvidga budgetens ramar är små. I stort sett alla medlemsländer, inte minst Sverige, kommer i framtiden att ha mindre pengar att skjuta till utöver det som ges i dag till EU.

Jag tycker att det är viktigt att statsministern har en väldigt tydlig dialog med riksdagen innan man gör några som helst utfästelser, till exempel med den svenska statsbudgeten som grund, om att öka utgifterna inom ramen för olika program.

Min fråga gäller dock utvecklingen i Ungern. Samtidigt som corona-krisen har fördjupats har Orbán passat på att sno åt sig ännu mer makt i Ungern. I dag klassificeras Ungern enligt en del studier som en icke-demokrati. Min fråga till statsministern är: Kan vi tolerera att den här utvecklingen i Ungern fortsätter utan att landet på sikt måste lämna Europeiska unionen?

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Konflikten när det gäller skuldsättningen är i första hand i eurogruppen, så är det. Men den andra stora och principiella frågan kommer nu att gälla lån eller bidrag från återhämtningsfonden. Det är den som vi har att vänta, och därför är det svåra diskussioner kvar.

När det gäller EIB har vi med riksdagens godkännande sagt ja till att ingå i det paket som finansministrarna presenterade i den inkluderande eurogruppen, alltså inklusive dem som inte har euro som valuta. Sverige ingår i detta och står för en garanti, liksom vi gör när det gäller korttids-

permitteringen. Där är vi med. Jag tycker att det är bra, för EIB har väldigt mycket att bidra med.

Vad gäller budgeten står vi kvar vid samma uppfattning. Vi kan inte bara nu automatiskt öka den. Alla medlemsstater kommer att ha gigantiska åtaganden, och det visar sig också när man räknar ihop det att det är enorma summor för medlemsstaterna nu, och vi ska också sedan göra någonting tillsammans i EU.

Som jag sa stöder vi helt och fullt kommissionen i arbetet när det gäller Ungern. Det gäller att stå upp för de värderingarna, och jag tänker inte spekulera i om ett land inte ska eller inte kan vara med. Men det måste finnas en gräns, enligt min uppfattning. Man kan inte bete sig hur som helst i en församling utan att stå upp för reglerna. Längre än så vill jag inte gå i spekulationen.

Anf. 12 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

Ja, det måste finnas en gräns för vad Ungern gör. Problemet är att Ungern hela tiden flyttar den gränsen i fel riktning och att EU hittills inte har valt att sätta hårt mot hårt med något större eftertryck.

Det här påverkar oss på många sätt. Dels påverkar det hur EU fungerar, dels innebär det att ungerska ministrar sitter och stiftar lag som gäller i Sverige. De har rösträtt i ministerrådet och stiftar lagar som gäller här. Om det skulle vara så som rapporten från statsvetare visar att Ungern inte längre kan ses som en demokrati är det rimligen ett stort problem. Om ett land som vi inte riktigt ser som en demokrati stiftar lagar som gäller i vårt land är det ett problem. Det är det man gör i EU:s ministerråd. Någonstans där går gränsen för när det inte går att dela beslutsmakt längre.

Min fråga till statsministern är: Anser statsministern att Ungern är en demokrati?

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! När det gäller Ungern har vi varit väldigt tydliga med att i den kommande MFF:en finns möjlighet att dra gränsen. Om man ska ta emot stöd från det gemensamma EU får man faktiskt också leva upp till de värderingar som vi står för. Det är det som är gränsdragningen.

Att man sitter i ministerrådet innebär inte per automatik att alla länders respektive ministrar, enskilda ministrar, bestämmer över andra, utan det gör man när man fattar beslut tillsammans. Det är det som kommer att avgöra. Men icke förty är det definitivt ett bekymmer om länder verkar i en riktning som inte står upp för våra värderingar, så är det.

Återigen: Jag tänker inte gå längre än så i min spekulering. Det måste dock finnas gränser för vad en nation kan göra om den ska vara med i en förening.

Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporten!

På rådets möte fattades inga formella beslut, men ändå gav man EU-kommissionen i uppdrag att återkomma kring den omdebatterade återhämtningsfonden. Den ska samordnas med långtidsbudgeten, och det känns helt nödvändigt och vettigt. Jag tycker också att det är bra att statsministern har varit tydlig med att återhämtningsfonden ska finansieras via

lån och inte bidrag, liksom att storleken på fonden ska hållas tillbaka, att den ska vara begränsad i tid och att den ska leva upp till högt ställda krav på effektivitet och återbetalning. Den linjen stöder vi från Kristdemokraterna.

På mycket kort tid har EU fattat beslut om flera olika paket som omfattar flera hundra miljarder euro. Det är naturligtvis viktigt att vi har bra kontrollsystem för det här. Vi är oroliga till exempel för att frågan om korttidspermitteringar och något liknande ett a-kassesystem ska komma på EU-nivå. Jag hoppas att statsministern delar synen att det inte får permanentas.

Min fråga till statsministern är vad han nu anser är viktigast för Sveriges del när det gäller återhämtningsfonden. Vad är Sveriges strategi för att hålla storleken på fonden nere? Precis som vi i Sverige har risker för att insatser från staten missbrukas kan det också ske inom EU. Vilka kontrollfunktioner anser statsministern behöver tas fram på området för att motverka fusk och missbruk av de olika krispaketen?

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det blev inget konkret beslut om just fonden. Vi tog ett beslut om att sjösätta finansministrarnas plan från tidigare i april – den om 540 miljarder euro. Det är helt korrekt att det är oerhört stora summor nu. Jag kan inte gå i god för det, men kommissionen har gjort en uppskattning om att vi nu är uppe i 3 000 miljarder euro totalt när det gäller medlemsstater och det gemensamma. Det är hiskeliga summor. Det är svårt att förstå hur mycket det är – det är väldigt många nollor.

Vad gäller återhämtningsfonden är vår utgångspunkt att den måste vara begränsad i omfång och också i tid. Vi har inte satt något exakt belopp. Alltifrån 500 miljarder euro till 1 500 miljarder euro har nämnts, så det finns stora summor i omlopp. Vi menar att vi bör hålla det nere, och man ska också se på helheten vad som faktiskt är gjort. Ibland låter det som att ingenting är gjort, men det är väldigt mycket gjort. Vi behöver göra mer, men man måste naturligtvis hålla igen.

Det vi gör är att prata med så många som möjligt. Vi har en grupp, den nu kanske berömda F4-gruppen, the frugal four, men utöver det finns det också andra. Alla medlemsstater har ju sina egna åtaganden och sina egna ackord att göra. Vi talar naturligtvis med så många som möjligt.

Vad gäller kontroll måste det råda effektivitet, och det är därför vi uttrycker det som vi gör. Det som ska på plats måste vara korrekt, men det ska också användas på ett korrekt sätt och naturligtvis redovisas på något bra sätt. Där har vi börjat, och så får vi ta det därifrån och utveckla det vartefter.

Anf. 16 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

Det vore intressant att höra lite om huruvida det är nya institutioner eller de vanliga institutionerna för kontrollfunktioner inom EU som ska användas. Det kanske vi kan återkomma till.

När det gäller långtidsbudgeten har vi ju varit överens om att den också har varit för omfattande. Samtidigt är det viktigt att den kanske görs annorlunda. Man kanske behöver omprioritera i den. Det är ju rimligt.

När man nu säger att den ska revideras undrar jag på vilket sätt statsministern anser att långtidsbudgeten behöver förändras. Kommer statsministern att fortsätta verka för en budgetrestriktiv linje i enlighet med 1 procent av EU-ländernas bni?

Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! När det gäller nya institutioner eller inte är ett av förslagen, det som kommissionen föreslår, att man ska hantera det via strukturer som redan finns, exempelvis för långtidsbudgeten. Där finns redan mekanismer, regelverk och infrastruktur på plats. När man gör på det sättet får man dock se upp så att det inte bara kommer att handla om budgeten. Då kan man lätt hamna i att det enbart blir bidrag. Den balansen måste hållas. Vi vill hålla kvar vid att det ska vara lån och inte bidrag.

I fråga om budgeten som sådan behöver vi titta på vilken omprioritering som behöver göras utifrån att vi de facto har ett nytt narrativ. Det har alla medlemsstater. En möjlig variant är att ha en som är större tidigare och mindre längre fram i tid. Det är en variant. Men också fördelning mellan olika poster går att göra, utifrån den situation vi faktiskt är i.

Anf. 18 FREDRIK MALM (L):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporteringen!

Det kommer nya kriser hela tiden. Det har varit finansiella kriser, Greklands kriser, bolånekriser och migrationskriser. Och nu har vi denna pandemi. I Europeiska unionen innebär det att stats- och regeringscheferna och kommissionen på olika sätt måste hantera den här krisen. Nya typer av mekanismer, institutioner och så vidare skapas.

Man kan tänka sig att det är det som nu sker med denna fond. Då tycker jag som liberal och anhängare av marknadsekonomi att det är viktigt att länder som Sverige ska vara väldigt tydliga, bland annat med att lån och inte bidrag ska vara principen och med att en sådan fond ska vara tidsbestämd så att den inte blir flytande och lever kvar under lång tid.

Fru talman! Det är också viktigt att man ser att det finns länder som kan använda pandemin för att genomföra drakoniska inskränkningar och ge regeringar och statschefer närmast diktatoriska befogenheter. Det har vi sett i Ungern.

Frågan är om man kan få det finansierat från den här fonden. Det blir jättemärkligt om EU ska bygga upp en stor stödfond och om den sedan ska betala ut pengar till en medlemsstat som under skydd av det här håller på att utvecklas till diktatur. Jag skulle vilja få ett svar från statsministern på om det kan ske.

Liberalerna menar också att man måste vara tydlig med att de länder som har infört handelshinder nu måste ta bort dem. Det bör också villkoras mot att få ut betalningar framöver.

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Vad gäller kriser och eventuella regelbundna nya institutioner är kommissionens inriktning när det gäller återhämtningsfonden, recovery fund, att hanteringen ska ske inom ramen för befintliga strukturer. Då kan vi också komma igång snabbare eftersom regelverk, mekanismer och allt det redan finns på plats.

Som jag sa i förra inlägget måste vi dock, om man bara hanterar det inom budgeten, se upp så att tyngdpunkten inte hamnar på bidrag i stället för lån. Vår inriktning är, precis som Fredrik Malm säger, att det ska vara lån, tidsbestämt och begränsat på olika sätt.

Vi ser också att det finns krafter som vill använda pandemin för att uppnå något annat än det som är i enlighet med EU:s värderingar. Det är klart att de här pengarna inte är till för det. Kommissionen har nu fått i uppdrag att ta fram en översikt av behovet, som är både geografiskt och sektoriellt, alltså utifrån hur olika sektorer har drabbats och vilka behov av stöd det kan komma att innebära. Därför har vi också uttryckt kravet på effektivitet i den här fonden. Det innebär att man inte bryter mot unionens värderingar.

Det närmare regelverket måste tas fram. Nu är det bara inventering. Därefter ska kommissionen komma med ett förslag. Då får vi hålla ögonen på detta, så att det blir en fond som faktiskt gör nytta.

Vi ska, återigen, komma ihåg att det är viktigt att EU fungerar ekonomiskt men också värderingsmässigt.

Anf. 20 FREDRIK MALM (L):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret!

Frågan om till exempel Ungerns utveckling blir ännu mer delikat om återhämtningsfonden ska jackas in i de ordinarie strukturerna i EU. Risken är att man får längre perspektiv och att det inte bara är något kort för att hantera just den kris som vi befinner oss i nu.

Om jag inte har fel har nu fler än var tredje medlemsstat infört begränsningar av den fria rörligheten i EU. Det är ju handelshinder. Ingen fond i världen kommer att kunna parera att handelsflödena minskar så mycket. Man måste kunna använda de här verktygen till att pressa de länderna att rulla tillbaka de inskränkningar av frihandeln som de har gjort.

Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag delar helt den uppfattningen. Jag tror också att jag sa i inledningen att inga fonder eller paket i världen kan väga upp för det som är kärnan här, att kunna ha fritt flöde av varor och tjänster, människor och kapital. Det är själva kärnan, och det som måste fungera. Gör det inte det kommer vi nog att få besluta om många paket för att det ska vägas upp. Det är vår poäng och kärnan i vårt resonemang. Det är också därför vi talar om att det är tillfälliga lösningar. Vi ska tillbaka till att ha en inre marknad.

Det kan dock vara på det sättet att en del länder har lagliga restriktioner för sin export – det kan jag inte alltid gå i god för. Men det som inte fungerar och som inte är i enlighet med stadgar, lagar och regler måste bort.

Anf. 22 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Tack, statsministern, för återrapporten!

Jag vill framför allt ge mitt stöd för den linje som statsministern företräder. Det är ingen enkel balansgång vi ska gå här.

Det är viktigt för Sverige att värna det europeiska samarbetet, som är under hård press till följd av den här krisen. Det är viktigt för att värna det demokratiska inflytandet på vår kontinent. Det är viktigt för att vi tillsammans ska ha en stark ekonomi. Det är också viktigt för att vi tillsammans ska klara av de klimat- och miljöutmaningar som vi står inför.

Samtidigt kan inte den stora lösningen vara att länder som Sverige, som har tagit ut en ganska hög skattesats från sina invånare, hanterat pengar varsamt och hushållat med dem nu ska skyffla i väg dem till länder som kanske har mycket lägre skattesatser och mycket sämre framförhållning. Jag tror att det skulle vara en farlig väg och på sikt också osolidariskt gentemot de löntagare som har bidragit till den svenska statskassan.

Därför är det, som statsministern säger, viktigt att fokusera på det vi kan göra tillsammans för att komma ur detta, alltså på det vi ska göra och inte bara hantera det som om det skulle handla om att skyffla runt pengar. Det gör det nämligen inte. Det handlar, som många tidigare talare har varit inne på, om att öppna upp den inre marknaden och hitta sätt som gör att vi kan klara kommande kriser bättre framöver. Det handlar också om att ha gemensam beredskap och att samarbeta om ett vaccin.

Det handlar såklart även om att återhämtningsplanen inte ska syfta till att ta oss tillbaka utan till att stärka oss inför framtiden genom att ta ett språng när det gäller klimatomställningen och digitaliseringen, så att vi blir mer konkurrenskraftiga tillsammans. I det arbetet kan en återhämtningsplan förhoppningsvis spela en viktig roll.

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag delar naturligtvis uppfattningen att samarbete är det viktiga. Det ekonomiska samarbetet är själva grunden. Sverige får ut otroligt mycket av detta samarbete. Men det som Åsa Westlund pekar på är också viktigt; det gäller demokrati, klimat och den typen av frågor.

Jag delar också uppfattningen att klimatfrågan måste vara i centrum. Jag är glad att Ursula von der Leyen är tydlig med att hålla i the Green Deal. Det har inte blivit mindre viktigt av att den här krisen har kommit utan är av precis samma betydelse. Jag har sagt det tidigare: Det är där framtidens teknik, framtidens jobb och framtidens välfärd ligger. Vi ska också kunna berätta för våra barn att vi förstod vad som hände. Det är rätt.

Jag tycker att det är rätt att ha ansatsen att vi inte ska tillbaka till det som var, utan vi ska vidare och framåt. Det ska vara offensivt. Detta kommer även att vara bra för medborgarna i Sverige.

Det finns en diskussion om olika skattesatser och för den delen även olika pensionsåldrar. Några länder har betydligt färre människor som är ca 60 år och som är i arbete. Dessa skillnader är något vi påtalar. Det kan vara ett vägval som man har gjort, men det innebär inte per automatik att man ska få stöd från andra länder. Man har gjort sitt val.

Likafullt finns här en balansgång. Detta är heller inte digitalt, utan det skiljer sig åt även bland de sydliga länderna. Exempelvis var Portugal för första gången sedan demokratins införande på väg att lägga fram en budget som var i balans – för första gången! Men då kom coronakrisen och det blir inte så. Man kan förstå att det naturligtvis finns en frustration även där. Vi påtalar dock detta, för man måste ta dessa faktorer i beaktande när man jämför länder och hur man ska ge stöd.

Anf. 24 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret! Det finns en viktig dimension att ha med sig utöver det vi redan har varit inne på i dag. Det handlar om vad som händer om länderna i EU inte ställer upp för varandra. Det kan ju vara så. Vi i EU-nämnden hade möjlighet att träffa grekiska företrä-

dare långt innan covid-19-krisen bröt ut. Redan då sa deras företrädare: Om inte ni och andra delar av Europa kan ställa upp och ge oss lån finns andra aktörer i världen som är beredda att göra det, inte minst Kina. Hur skulle det gynna svenska intressen om sådana makter nu tog tillfället i akt att stärka sina positioner? Detta är viktigt att ha med sig.

Jag vill även understryka att Sverige måste fortsätta att stå upp för rättsstatens principer, också i Ungerns fall.

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det sista kan jag direkt hålla med om. Rättsstatens principer måste gälla.

Det här var ett viktigt perspektiv: Vad händer om det inte fungerar och om det fallerar? Detta måste vi ta i beaktande. Men med det inte sagt att det är okej att man som medlemsstat kan bete sig hur man vill. Det är det inte.

Det förhåller sig dock så att om vi inte har EU som plattform blir Sverige betydligt försvagat i den globala ekonomin. Det finns starka intressen som naturligtvis skulle vilja se ett rejält försvagat EU, eftersom det finns andra krafter i den globala ekonomin som då skulle ta för sig. Det skulle kunna få många olika effekter. Det kan få såväl ekonomiska som andra effekter, till exempel säkerhetspolitiska effekter. Det gäller att ha med detta i resonemanget, och det gör det hela till en icke helt lätt balansgång. Men vi måste klara även det.

Anf. 26 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru talman! Tack, statsministern, för redogörelsen! Vi lever fortfarande i osäkra tider. Coronapandemin fortsätter alltjämt, och vi vet inte när vändningen kommer. Arbetet med att begränsa smittspridningen fortsätter liksom också för att göra insatser för sjukvård, arbetstagare och företag.

Det är i detta läge viktigt att EU håller ihop och visar solidaritet. Det har inte fungerat prickfritt, men stora insatser har gjorts. Som statsministern berättade har finansministrarna kommit överens om ett väldigt stort krispaket, upp till 540 miljarder euro. Vi talar om en enorm summa. Det handlar om livlinor till sjukvård, löntagare och företag. Med den återhämtningsfond som nu diskuteras blir summan än större, även om vi inte vet *hur* stor. Ursula von der Leyen har sagt att det eventuellt blir i storleksordningen biljon.

Jag följa upp det jag tog upp i EU-nämnden före toppmötet. Jag underströk då att det är oerhört viktigt att återhämtningsfonder går till en green transition – en grön återuppbyggnad – till klimat och en cirkulär ekonomi. Våra ungdomar kan inte längre klimatstrejka på gator och torg. Men Greta Thunberg fortsätter alltjämt att leda klimatstrejken på distans och digitalt.

Det är historiskt att man satsar så stora summor som finns i återhämtningsfonden. Vi har ett historiskt vägval att göra. Då kan vi inte köra i gamla hjulspår, något som även Åsa Westlund nämnde, utan vi behöver ta möjligheten nu att ta oss framåt genom att investera i ett både rättvist och klimatsmart samhälle. Vid ett möte i EU-nämnden nämnde statsministern att en majoritet av länderna går på samma linje. Men det har tidigare kommit oroväckande utspel.

Jag vill därför ställa en fråga angående detta. Är medlemsstaterna tydligt överens om att redan nu trycka på för en inriktning mot klimat och grön återuppbyggnad?

Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag delar uppfattningen om att solidariteten och samarbetet inte har fungerat hundra procentigt. Men tack och lov har vi kunnat rätta till och korrigera saker. Det är fortfarande inte hundra procentigt. Vi måste ligga på för att det ska bli det, eftersom det har så stor betydelse.

Vad gäller återhämtningsfonden och även det totala har IMF tydligt sagt att det inte får vara för lite för sent. Det här måste komma in tidigt och vara tillräckligt. Jag tycker att de summor som jag har nämnt under återrapporteringen är rejäla.

Äterigen delar jag uppfattningen om en green transition. Detta måste vara en kärna i detta. Den omställning som vi ska göra har vi framför oss. Den kommer att innebära också väldigt stora möjligheter. Det handlar om investeringar i energisektorn, i transportsektorn, inom industrin och många andra olika sektorer. Där ska vi investera rätt och se till att vi får ned utsläppen rejält så att vi en vacker dag har nettonollutsläpp.

Fortfarande uttalar några medlemsstater tvivel om en green deal. De menar att vi i stället borde ta paus, av någon för mig outgrundlig anledning. Det finns inte tid för någon paus, och det behövs heller inte. Diskussionen är alltså inte avslutad i detta avseende i så måtto att alla ställt sig upp och sagt ”ja, vi ska köra vidare”, utan vi kommer nog att få nöta på här ett tag till.

Anf. 28 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru talman! Tack, statsministern, för att Sverige är en tydlig röst för den gröna omställningen i Europa!

I mitt förra inlägg tog jag upp att det rör sig om stora summor för återhämtningsfonden. Länderna är inte överens om storleken eller vilka insatser det ska handla om, om det ska vara direkta stöd eller lån. Det är fortfarande lite oklart hur långtidsbudgeten ska förhålla sig till detta. Det är viktigt att Sverige håller fast vid sin restriktiva och ansvarsfulla hållning om att det ska vara lån före direkta bidrag och att pengarna används ansvarsfullt.

Det är också väldigt viktigt att ställa tydliga villkor för dessa pengar. Det måste finnas en transparent uppföljning av medlen med tydliga villkor. Det ska inte vara tomma pengar, utan riktiga pengar till klimat och grön återuppbyggnad. Flera har även tagit upp demokrati. Det är otroligt viktigt att pengar inte går till länder som rundar demokratin i dessa svåra tider.

Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Vi kommer att fortsätta att diskutera storleken på återhämtningsfonden. Som jag sa tidigare vad gällde lån eller bidrag menar vi att lån måste vara det rätta.

Kopplingen till MFF kan man se på lite olika sätt. Vi fyra menar att det är viktigt att man måste kunna hålla isär dem. De kan operera tillsammans, men man måste veta vad det ena och det andra är. Och man måste definitivt veta respektive medlemsstats åtagande i båda delar. Det går därför inte att bara blanda ihop dem för då får man en summa som blir svår att hålla reda

Prot. 2019/20:113
28 april

*Återrapportering från
informellt möte med
EU:s stats- och rege-
ringschefer*

på. De måste hållas isär. De kan dock verka tillsammans på olika sätt. Detta är en av de frågor som måste diskuteras.

Kommissionen har i uppdrag att återkomma med en analys och ett förslag. Sedan får vi ta det vidare därifrån.

Återrapporteringen var härmed avslutad.

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2019/20:160 till miljö- och jordbruksutskottet

Motioner

2019/20:3590, 3592, 3594 och 3598 till justitieutskottet

2019/20:3591 och 3597 till arbetsmarknadsutskottet

§ 3 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Finansutskottets betänkande

2019/20:FiU23 Riksbankens förvaltning 2019

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

2019/20:AU11 Riksrevisionens rapport om stöd till start av näringsverksamhet – långsiktiga effekter och Arbetsförmedlingens arbetssätt

Justitieutskottets betänkanden

2019/20:JuU15 Stärkt sekretesskydd för hotade personer och snabbare handläggning av vissa hyrestvister

2019/20:JuU29 Våldsbrott och brottsoffer

2019/20:JuU41 Inget grundavdrag vid bestämmande av brottsskadeersättning

Socialutskottets betänkande

2019/20:SoU8 Stöd till personer med funktionsnedsättning

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2019/20:SfU20 Migration och asylpolitik

2019/20:SfU21 Anhöriginvandring

2019/20:SfU22 Arbetskraftsinvandring

Kulturutskottets betänkanden

2019/20:KrU8 Civila samhället inklusive idrott och folkbildning

2019/20:KrU10 Kultur för alla

2019/20:KrU11 Frågor om film och public service

Kammaren beslutade kl. 15.19 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.30.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.30.

§ 4 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2019/20:158 Senarelagt införande av nationell läkemedelslista och bas-tjänstgöring för läkare

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för ovanstående proposition skulle förkortas till *en* dag.

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande

2019/20:MJU18 Tillfällig åtgärd för att underlätta övergången till sommarbensin

§ 5 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 27 april

2019/20:395 Fiskestopp på Skånekusten

av *Magnus Oscarsson* (KD)

till statsrådet *Jennie Nilsson* (S)

§ 6 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 27 april

2019/20:1256 Situationen i Iran

av *Alexandra Anstrell* (M)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

2019/20:1257 Morfin i stället för syrgas

av *Markus Wiechel* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

Prot. 2019/20:113
28 april

2019/20:1258 Bredbandsutbyggnaden på landsbygden
av *Johan Hultberg* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:1259 Buffertkrav för svenska företagare
av *Lars Beckman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:1260 Sänkt arbetsgivaravgift
av *Lars Beckman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:1261 Arbetsgivares möjlighet att stödja företagare genom tidiga julklappar

av *Lars Beckman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:1262 Svenska myndigheters utvisningsbeslut
av *Amineh Kakabaveh* (-)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 7 Kammaren åtskildes kl. 18.30.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

§ 1 Återrapportering från informellt möte med EU:s stats- och regeringschefer	1
Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	1
Anf. 2 JESSIKA ROSWALL (M)	2
Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	3
Anf. 4 JESSIKA ROSWALL (M)	3
Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	4
Anf. 6 LUDVIG ASPLING (SD).....	4
Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	5
Anf. 8 LUDVIG ASPLING (SD).....	5
Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	6
Anf. 10 JONAS SJÖSTEDT (V)	6
Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	6
Anf. 12 JONAS SJÖSTEDT (V)	7
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	7
Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	7
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	8
Anf. 16 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	8
Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	9
Anf. 18 FREDRIK MALM (L)	9
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	9
Anf. 20 FREDRIK MALM (L)	10
Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	10
Anf. 22 ÅSA WESTLUND (S)	10
Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	11
Anf. 24 ÅSA WESTLUND (S)	11
Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	12
Anf. 26 AMANDA PALMSTIERNA (MP).....	12
Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
Anf. 28 AMANDA PALMSTIERNA (MP).....	13
Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott	14
§ 3 Ärenden för bordläggning.....	14
Ajournering.....	15
Återupptaget sammanträde	15
§ 4 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid	15
§ 5 Anmälan om interpellation	15
§ 6 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	15
§ 7 Kammaren åtskildes kl. 18.30.....	16